

राज्यामध्ये उच्च शिक्षण विभागाच्या
नियंत्रणाखाली सह संचालक (उच्च शिक्षण)
यांच्या मुख्यालयी मुलींची वसतिगृहे सुरु
करण्याची योजना.

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: वसति-२०१०/प्र.क्र.२२८/१० मंशि-२

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
तारीख: २० एप्रिल, २०१३

प्रस्तावना -

राज्यामध्ये माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षणापेक्षा महाविद्यालयीन शिक्षणात मुलींचे प्रमाण फारच कमी आहे. सध्या असलेली वसतिगृहांची व्यवस्था तुटपुंजी असून बच्याच मुलींना उच्च शिक्षणाची महाविद्यालये/ संस्था यांच्या नजिकच्या परिसरात आश्वासित निवासाची व्यवस्था नसल्याने परगावी/ दुरच्या ठिकाणी शिक्षणासाठी पाठविण्यास पालक तयार होत नाहीत. त्यामुळे उच्च शिक्षणापासून मुली वंचित राहतात. पर्यायाने उच्च शिक्षणात मुलींची गळती वाढते, हे विचारात घेवून मुलींना उच्च शिक्षण घेण्यासाठी आश्वासित व संरक्षित पुरक स्थिती निर्माण करणे, तसेच उच्च शिक्षणातील मुलींची गळती थांबविण्यासाठीच्या उपाययोजनेचा एक भाग म्हणून मुलींसाठी वसतिगृहांची सोय करणे अगत्याचे झाले आहे.

संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या अधिपत्त्याखाली १० विभागीय सहसंचालकांची कार्यालये कार्यरत आहेत. विभागीय सहसंचालक हे त्यांच्या क्षेत्रातील उच्च शिक्षणाची निकोप वाढ, संवर्धन, गुणवत्तावाढ, शिक्षणात आधुनिकतेचे समावेशन इत्यादीसाठी संबंधित विद्यापीठांच्या बरोबरीने जबाबदार आहेत. म्हणून विभागीय सहसंचालकाच्या मुख्यालयी व त्यांच्या नियंत्रणाखाली नव्याने वसतिगृहे स्थापित करणे व सध्या शासकीय महाविद्यालयात असलेल्या वसतिगृहांची क्षमता वाढविण्याची बाब शासनाच्या काही काळ विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

१. राज्यामध्ये मुलींचा उच्च शिक्षणात सहभाग वाढविणे, सर्व समाज घटकांचा त्यात समावेश करणे यासाठी मुलींची आश्वासित व सुरक्षित निवासाची सोय उच्च शिक्षणाच्या चांगल्या संस्था जेथे स्थित आहेत तेथे व्हावी म्हणून राज्यात ९ ठिकाणी नवीन वस्तिगृहे बांधण्यास व सध्या कार्यरत असलेल्या ५ वस्तिगृहांचा विस्तार करण्यास याद्वारे शासन मान्यता देत आहे. तसेच या नवीन वस्तिगृहांच्या माध्यमातून एकूण १७७० व विस्तारीत वस्तिगृहांच्या माध्यमातून ४८० अशा एकूण १४ वस्तिगृहांमध्ये २२५० प्रवेश क्षमता निर्माण करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर वस्तिगृहांचे ठिकाण, प्रवेशक्षमता व ढोबळ अंदाजित खर्च यांचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे.

अ) नवीन वस्तिगृहे स्थापन करणे - ठिकाण व प्रवेशक्षमता :

अ.क्र.	वस्तिगृहाचे ठिकाण	प्रवेश क्षमता	अंदाजित खर्च (रु. कोटी)
१	मुंबई (ईस्माईल युसूफ महाविद्यालय, मुंबई)	३२०	१३.५०
२	पुणे (डेक्कन कॉलेज-अभिमत विद्यापीठ)	५००	१८.००
३	औरंगाबाद (अध्यापक महाविद्यालय)	२००	५.८२ +++ (ज्ञान विज्ञान महाविद्यालयातील वस्तिगृहाच्या विस्तारीकरणाच्या खर्चासह)
४	जळगाव (शासकीय तंत्रनिकेतन)	१००	३.५०
५	नांदेड (नांदेड विद्यापीठ परिसर)	१००	३.००
६	सोलापूर (महिला औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था परिसर)	१००	४.००
७	पनवेल (अध्यापक महाविद्यालय परिसर)	३००	७.५०
८	गडचिरोली (विज्ञान महाविद्यालय)	५०	२.२१
९	जालना	१००	३.००
एकूण		१७७०	६०.५३

ब) सध्या शासकीय महाविद्यालयात असलेली विस्तार करावयाची वसतिगृहे ठिकाण व प्रवेशक्षमता :

अ.क्र.	वसतिगृहाचे ठिकाण	सध्याची प्रवेश क्षमता	वाढीव प्रवेश क्षमता	एकूण प्रवेश क्षमता	अंदाजित खर्च (रु. कोटी)
१	कोल्हापूर (राजाराम महाविद्यालय)	५०	५०	१००	००.६४
२	औरंगाबाद (ज्ञान विज्ञान महाविद्यालय)	५०	६०	११०	+++
३	नागपूर (अ) वसंतराव नाईक महाविद्यालय	१००	१००	२००	३.००
	(ब) विज्ञान संस्था, नागपूर	५०	५०	१००	
४	अमरावती (विज्ञान संस्था)	१८०	२२०	४००	६.०२
एकूण		४३०	४८०	९१०	९.६६

२. अ) (१) नव्याने स्थापित होणाऱ्या एकूण ९ वसतिगृहांचे कामकाज चालविण्यासाठी पुढील विवरणपत्रात नमूद केलेल्या वेगवेगळ्या संवर्गातील एकूण १७१ पदे निर्माण करण्यास व त्यासाठी येणाऱ्या खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे. :

अ.क्र.	पदनाम	पदसंख्या		वेतनश्रेणी
		१ वसतिगृह	२ वसतिगृहे	
१	अधिक्षक	१	१	९३००-३४८०० + ४४०० = ९३६०० = २०१९२
२	सहा. अधिक्षक	१	१	९३००-३४८०० + ४३०० = ९३६०० = २००४५
३	व.लिपिक	१	१	५२००-२०२०० + २४०० = ७६०० = ११३७२
४	क.लिपिक	१	१	५२००-२०२०० + १९०० = ७९०० = १०६३७
५	शिपार्झ	२	१८	४४४०-७४४० + १३०० = ५७४० = १७२८०
६	पहारेकरी	४	३६	४४४०-७४४० + १३०० = ३४५६०
७	स्वच्छक	४	३६	४४४०-७४४० + १३०० = ३४५६०
८	हमाल	५	४५	४४४०-७४४० + १३०० = ४३२००
		१९	१७१	

(२) उपरोक्त विवरणपत्रातील कनिष्ठ लिपिक, शिपाई, पहारेकरी, स्वच्छक, व हमाल ही पदे नियमित स्वरूपात न भरता कंत्राटी पद्धतीने भरण्याबाबत वस्तिगृहातील सुरक्षितता व अनुषांगिक बाबी यांची तपासणी करून संबंधित विभागीय सह संचालक, उच्च शिक्षण हे निर्णय घेतील.

(३) वस्तिगृह प्रत्यक्षात कार्यान्वित होईपर्यंत कोणतेही पद भरण्यात येणार नाही.

२. ब) विस्तार करण्यात येणाऱ्या वस्तिगृहांसाठी कोणतेही नवीन पद मंजूर करण्यात येणार नाही. मूळ वस्तिगृहासाठी मंजूर असलेल्या पदांकडूनच विस्तारीत वस्तिगृहाचे काम पाहण्यात येईल.

३. नव्याने बांधण्यात येणाऱ्या वस्तिगृहात उच्च शिक्षणाच्या शासकीय संस्थांमधील विद्यार्थीनींसह खाजगी अनुदानित संस्थांमधील विद्यार्थीनींनाही प्रवेश देण्यात येईल. याबाबतची सविस्तर नियमावली संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे सदर आदेशाच्या दिनांकापासून ३ महिन्यांच्या आत तयार करून त्यास शासन मान्यता घेवून स्वंतत्ररित्या निर्गमित करतील.

४. नव्याने स्थापित करावयाची ९ वस्तिगृहे व ५ वस्तिगृहांचा विस्तार यासाठी येणाऱ्या ढोबळ अंदाजित एकूण रु. ७०.१९ कोटी एवढया अनावर्ती खर्चास व अंदाजे रु २.०७ कोटी एवढया आवर्ती खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे.

५. वरील १ (अ) व १ (ब) नुसार मान्यता दिलेल्या नवीन वस्तिगृहांच्या बांधकामासाठी,

१) सहसंचालक, उच्च शिक्षण विभाग, मुंबई, नागपूर, औरंगाबाद व पनवेल यांनी वस्तिगृहाच्या बांधकामाचा आराखडा व अंदाजत्रक तयार करून प्रशासकीय मान्यतेसाठी प्रस्ताव शासनास सादर करावे.

२) सह संचालक, उच्च शिक्षण विभाग, पुणे, जळगाव, नांदेड व सोलापूर यांनी विवरणपत्रात नमूद केलेल्या ठिकाणी आवश्यक जागा संबंधित यंत्रणांकडून उपलब्ध करून घेण्याची कार्यवाही तातडीने करून वस्तिगृहाच्या बांधकामाचा आराखडा व अंदाजत्रक तयार करून प्रशासकीय मान्यतेसाठी प्रस्ताव शासनास सादर करावा.

३) सह संचालक, उच्च शिक्षण विभाग, औरगांबाद यांनी जालना येथे नविन वसतिगृहासाठी शासकीय विभागाची जागा उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने जिल्हाधिकारी, जालना यांच्याकडे पाठपुरावा करून जागा उपलब्ध झाल्यानंतर वसतिगृहाच्या बांधकामाचा आराखडा व अंदाजत्रक तयार करून प्रशासकीय मान्यतेसाठी प्रस्ताव शासनास सादर करावे.

४) विस्तारीकरणास मान्यता दिलेल्या वसतिगृहांच्या बांधकामासाठी, सह संचालक, उच्च शिक्षण विभाग, कोल्हापूर, औरगांबाद, नागपूर, अमरावती यांनी सध्याच्या वसतिगृहाच्या विस्तारीकरणासाठी बांधकामाचा आराखडा व अंदाजत्रक तयार करून प्रशासकीय मान्यतेसाठी प्रस्ताव शासनास सादर करावे.

६. वसतिगृहांच्या बांधकामांचे आराखडे व अंदाजपत्रक यांना प्रशासकीय मान्यता प्राप्त करून घेवून वैयक्तिक कामासाठी निधी अर्थसंकल्पीत करून घेणे, तसेच सदर वसतिगृहे लवकरात लवकर कार्यान्वित होतील यादृष्टीने समन्वय व संनियंत्रण व इतर अनुषांगिक कार्यवाही करण्याची जबाबदारी संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांची राहील.

७. सदर वसतिगृहांच्या उभारणीसाठी लागणारा भांडवली खर्च — “मागणी क्रमांक एच-८, ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च ०१ सर्वसाधारण शिक्षण २०३ विद्यापीठ व इतर उच्च शिक्षण (४२०२००७९) ५३ मोठी बांधकामे.” या लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होणाऱ्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीमधून भागविण्यात यावा. तसेच वसतिगृह चालविण्यासाठी येणारा खर्च “मागणी क्रमांक डब्ल्यू-२, २२०२ सर्वसाधारण शिक्षण ०३ विद्यापीठे उच्च शिक्षण १०३ (०५) विद्यार्थ्यांची वसतिगृहे (०५) (०२) विद्यार्थ्यांच्या वसतिगृहांचा विकास (२२०२०८६१)” या लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होणाऱ्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

८. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाने त्यांच्या अनौ. संदर्भ ३८६/व्यय-५, दि.१७/४/२०१३ अन्वये दिलेल्या सहमतीस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१३०४२०१२५६४३८२०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(नि. भा. मराळे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. अप्पर मुख्य सचिव (नियोजन विभाग) मंत्रालय, मुंबई.
५. प्रधान सचिव, (वित्त विभाग) मंत्रालय, मुंबई .
६. संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई.
७. प्रधान सचिव, विधानमंडळ, सचिवालय, मुंबई.
८. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
९. सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण,
१०. महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
११. महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
१२. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई/नागपूर,
१३. मा. मंत्री (उच्च व तंत्रशिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

१४.मा. राज्यमंत्री (उच्च व तंत्रशिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

१५.प्रधान सचिव (उच्च व तंत्रशिक्षण) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.

१६.सर्व अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय,

मुंबई,

१७.निवड नस्ती (मंशि-२), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.